

ASPECTE PRIVIND FISCALITATEA ÎN AGRICULTURA JUDEȚULUI VASLUI

I. PAVĂL

Administrația Finanțelor Publice, Vaslui

e-mail: pavalion50@yahoo.com

Many countries have the agriculture in the top of their strategic priorities in order to ensure the food security and to supply the exports of agricol products, the second main branch of the country's exports. The agriculture is affected directly by both natural and economic phenomenon. The phenomenon can be natural calamities, the agriculture or animal's diseases, or the agricol product's price. In order to protect the agriculture, state ensures financial support for the exploitation owners. During the last decade, the Romanian state has offered many advantages for the Romanian land owners such as valorous coupons used both for materials and agricol services, or a money bonus for each cultivated ha, or subventions for agricol machines, fiscal advantages etc. Fiscal advantages offered by Romanian state mean that the state quit its caching for the land owners. In this category are included also the lack of taxing actions during a period of time for some economic agents involved in agriculture. It is estimated that in EU the fiscal advantages mean one third from the total economical fund designated for EU countries. The main ways where the fiscality has influenced the romanian agricol sector are the lack of taxes for the reinvested profit, the lack of rises and penalties for the economic agents who requested the debt echelonation and the lack of taxing actions for the agricol land or production. For the land owners living in Vaslui county the statistics of advantages are: 702000 RON as reinvested profit, 985000 RON as rises and penalties. The advantages offered by Romanian state are low compared with the agriculture needs.

Keywords: agriculture, property, taxes, production, economic agent, agricol producer, fiscality.

Statul își asumă frecvent un rol activ în economie fie prin implicare indirectă în acțiuni economice, fie prin influențarea activităților economice private. Astfel statul prin finanțele publice influențează viața economică și socială în concordanță cu obiectivele de politică generală. Statul prin finanțele publice poate mijloci reglarea diferitelor procese economice prin stimularea unora sau inhibarea altora în scopul asigurării unei evoluții ascendente a economiei.

Datorită dereglării mecanismelor pieței s-a fundamentat doctrina intervenționist-statală în viața economică și socială. Statul conform acestei doctrine se implică în constituirea, redistribuirea, alocarea și folosirea resurselor financiare în scopul contracarării factorilor destabilizatori dar și corectarea impactului negativ al dereglării vieții economice și sociale [6].

Principalele instrumente folosite de stat pentru atingerea obiectivelor urmărite sunt impozitele, cheltuielile publice, bugetul public [2]. Impozitele contribuie la reglarea economiei, ceea ce presupune adaptarea dimensiunii impozitului față de venitul total, având impact asupra venitului disponibil și corespunzător asupra volumului investițiilor. Astfel în cazul în care se înregistrează o tendință de stagnare sau recesiune a economiei, relansarea ei este posibilă prin diminuarea impozitelor, ce va duce la creșterea venitului disponibil care va constitui o sursă de finanțare pentru investiții. Redimensionarea impozitelor în sensul scăderii determină creșterea investițiilor, a capacităților de producție, crearea de locuri de muncă și reducerea șomajului. Când se constată un ritm prea accelerat al producției care duce la supraîncălzirea producției și intrarea în declin, intervine statul prin mărirea impozitelor, diminuarea veniturilor disponibile, a investițiilor și producției care determină temperarea ritmului înalt de creștere economică.

MATERIAL ȘI METODĂ

Pentru realizarea cercetării sau folosit materialele și publicațiile aparute în domeniu precum și actele normative apărute după 1990. Baza de date folosită a fost selectată și auditată din procesele verbale de control realizate de unitățile fiscale din județul Vaslui în perioada 1990- 2006 precum și de raportările efectuate de către Direcția Generală a Finanțelor Publice Vaslui către Ministerul Finanțelor Publice. Totodată am analizat la 12 agenți economici modul cum au reinvestit profitul rezultat ca urmare a scutirii de impozit. O parte din informații sunt rezultatul observațiilor proprii și a colaborării cu agenții economici în domeniul fiscalității.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Pentru România, agricultura constituie o prioritate națională, politica economică a statului urmărind consolidarea proprietății private și asigurarea piețelor cu produse agricole.

Începând cu anul 1990 statul român a acordat unele avantaje agricultorilor prin sistemul de bonuri valorice, acordare de prime pentru fiecare hectar cultivat, subvenții pentru achiziționarea de tractoare și mașini agricole precum și unele avantaje fiscale.

Avantajele fiscale au influențat sectorul agricol care au cuprins trei căi principale:

- scutirea de impozit pentru profitul reinvestit
- scutirea de majorări și penalități pentru contribuabilii care au solicitat eșalonări ale restanțelor la bugetul consolidat al statului
- neimpozitarea în anumite perioade a terenurilor și a producției agricole

În perioada 1997 – 2003 agenții economici din județul Vaslui care au reinvestit profitul au beneficiat de scutirea impozitului pe profit. În urma controalelor efectuate de organele fiscale care au confirmat scutirea de impozit pe profit ca urmare a investirii profitului în bunuri mobile și imobile a rezultat că

agenții economici din sectorul agricol au beneficiat de scutire de impozit pe profit în sumă de 702 mii lei RON (tabelul 1).

Tabelul 1

Scutiri de impozit pe profit de care au beneficiat agenții economici din Județul Vaslui
mii lei RON

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Total profit realizat	42	88	103	85	85	1.610
Total profit reinvestit	17	35	68	103	36	1.420
Total impozit scutit la plată	6	13	26	26	34	497

Sursa: Date preluate din raportările D.G.F.P. Vaslui

Am analizat 12 agenți economici care au beneficiat de scutirea de impozit pentru profitul reinvestit și am constatat că sumele respective au fost folosite pentru:

- cumpărare de utilaje agricole 216 mii lei RON;
- cumpărarea de clădiri și construcții destinate desfășurării activității 113 mii lei RON;
- modernizarea clădirilor și construcțiilor existente 84 mii lei RON.

La nivelul județului Vaslui în perioada 1998-2006 au beneficiat de eşalonarea datoriilor la bugetul consolidat al statului un număr de 125 agenți economici care își desfășoară activitatea în sectorul agricol. Pentru că o parte din agenți economici au respectat eşalonările aprobate și au achitat ratele la datele scadente au beneficiat de scutiri ale majorărilor și penalităților în sumă de peste 985 milioane lei RON. Aceste sume au fost înregistrate în evidența contabilă a agenților economici drept venituri excepționale din operațiuni de gestiune care au influențat în sens pozitiv venitul și profitul firmelor (tabelul 2).

Tabelul 2

Scutiri de majorări și penalități de care au beneficiat agenții economici din județul Vaslui

Scutiri de majorări și penalități	mii lei RON								
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	6300	6420	68310	58410	134808	21080	150410	96310	83210

Sursa: Date preluate din raportările D.G.F.P. Vaslui

Întrucât actele normative nu au precizat obligativitatea agenților economici de a folosi într-un anumit scop aceste sume, organele fiscale nu au avut o asemenea temă de control. Cu toate acestea din experiența aplicării actelor normative privind eşalonările la plată pot să apreciez că mulți agenți economici au scăpat de datorii la bugetul consolidat al statului, evitând falimentul și datorită lipsei datoriilor la bugetul consolidat al statului au putut beneficia de credite bancare pentru dezvoltarea activității.

Deși aplicarea Legii 18/1991 privind fondul funciar a început încă din 1992, terenurile noilor proprietari nu au fost impozitate și nici veniturile din producțiile realizate.

Primele impozitări ale agriculturii au apărut în anul 2000 când au cuprins veniturile obținute ca urmare a arendării terenurilor agricole. Cu toate acestea acest tip de impozitare nu este realizată decât în procent de 10-15% din suprafețele arendate din următoarele motive:

- nu există o situație centralizată la nivel județean privind proprietarii care au arendat terenurile;
- impozitarea se realizează pe baza declarației proprietarului și mulți proprietari nu declară veniturile din arendă;

- arendașul nu are obligația informării organelor fiscale privind proprietarii de la care a arendat terenul și nici suma sau cantitatea de produse achitate proprietarilor de teren.

Pe total județ Vaslui din arendarea terenurilor agricole în perioada 2000-2006 a rezultat un venit la bugetul consolidat al statului în sumă de 223 mii lei RON (tabelul 3)

Tabelul 3

Veniturile fiscale încasate la bugetul consolidat al statului din arendarea terenurilor în județul Vaslui

mii lei RON

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Venituri fiscale	2	12	26	48	56	41	38

Notă: Date obținute din raportările D.G.F.P. Vaslui

Se constată o creștere a veniturilor în perioada 2000-2004 ca urmare a cotelor de impozit diferențiate când cota minimă a fost de 18% și maximă de 40 % și o scădere după anul 2005 când s-a introdus cota unică de 16% favorizând producătorii agricoli.

Începând cu anul 2002 s-a introdus impozitarea veniturilor obținute ca urmare a cultivării și valorificării florilor, legumelor, zarzavaturilor în sere și solarii, cultivarea și valorificarea arbuștilor, plantelor decorative și ciupercilor precum și exploatarea pepinierelor viticole și pomicole. Aceste activități în județul Vaslui au o amploare mică cu toate acestea suma totală încasată din impozit a fost de 133 mii lei RON (tabelul 4).

Tabelul 4

Venituri fiscale realizate din activități agricole în județul Vaslui

mii lei RON

	2002	2003	2004	2005	2006
Venituri fiscale	18	23	38	26	28

Notă: Date obținute din raportările D.G.F.P. Vaslui

Prin aplicarea cotei unice de 16% în ultimii doi ani au scăzut veniturile fiscale din activitățile agricole ale bugetului consolidat al statului, favorizând producătorii agricoli care pot folosi o parte din venituri pentru dezvoltarea afacerii.

Impozitarea terenurilor agricole a început din anul 2004 când s-au impozitat terenurile intravilane iar începând cu anul 2005 s-a trecut la impozitarea terenurilor extravilane.

Pentru acomodarea proprietarilor cu această categorie de impozit s-a aplicat o cotă fixă de 1 leu RON (10.000 lei vechi) pe hectar. Începând cu anul 2006 impozitarea terenurilor intravilane și extravilane se realizează pe ranguri de localități și pe zone în cadrul localității. Astfel există la nivelul țării cinci ranguri de localități și patru zone în cadrul localității.

Veniturile fiscale realizate în județul Vaslui ca urmare a impozitării terenurilor în perioada 2004-2006 au fost de 12.444 mii lei RON (tabelul 5).

Tabelul 5

Venituri fiscale realizate din impozitarea terenurilor în județul Vaslui

mii lei RON

	2004	2005	2006
Venituri fiscale	316	2.312	9.816

Notă: Date obținute din raportările unităților administrativ teritoriale către Trezoreria județului Vaslui

Tendința este de creștere a acestor sume având în vedere cota de impozitare dar și faptul că unitățile administrativ-teritoriale își organizează greoi evidența terenurilor intravilane și extravilane pe proprietari. Totodată mulți proprietari înregistrează restanțe la bugetele locale pentru aceste categorii de impozite, astfel că unele unități administrativ teritoriale realizează venituri din surse proprii doar în proporție de 20-30% față de sumele stabilite prin bugetele locale anuale.

CONCLUZII

Din cele prezentate în paginile anterioare putem spune că fiscalitatea a contribuit la dezvoltarea agriculturii județului Vaslui ?. Da. A fost îndeajuns această contribuție?. Răspuns categoric: NU.

Sub guvernările de după anul 1990 a început distrugerea industriei României și a continuat cu agricultura. Au dispărut întreprinderile agricole de stat, stațiunile demașini agricole, stațiunile de cercetare, cooperativele agricole, care constituiau un “produs” comunist. Acum după ce s-au reîmproprietat cei cărora li s-au luat pământurile în perioada 1948-1962 și s-au distrus cooperativele agricole iar terenurile au fost fărâmițate în parcele mici și foarte mici, se acreditează ideea “ce bune” sunt cooperativele agricole în țările europene. După ce s-au distrus toate complexele zootehnice, precum și sistemul centralizat al serviciilor agricole, construcțiile și mijloacele de mecanizare care aparțineau cooperativelor agricole au dispărut, iar terenul a fost fărâmițat este greu de refăcut într-un interval de timp scurt și agricultura României nu mai poate aștepta. Fiscalitatea poate contribui mai mult la dezvoltarea agriculturii prin aplicarea următoarelor facilități:

- neimpozitarea profitului societăților agricole pe perioadă de 10 ani de la înființare dacă este folosit pentru dezvoltarea afacerii;
- neimpozitarea veniturilor obținute din arendă pe o perioadă de 5 ani de la data arendării pentru încurajarea procesului de arendare și mărirea suprafețelor arendate;
- eliminarea taxelor vamale de import pentru produsele destinate agriculturii indiferent de țara de import pentru o perioadă de 10 ani;
- aplicarea unor taxe vamale de import mai ridicate pentru produsele din afara UE (ex. Ucraina, Rusia) ca grâu, zahăr, carne, pentru a încuraja și proteja producția internă;
- neaccizarea produselor petroliere, a energiei și gazelor naturale destinate agriculturii;
- aplicarea unei cote TVA de maxim 5% asupra intrărilor în sfera producției agricole a tuturor materiilor prime și materialelor;
- neimpozitarea clădirilor administrative și construcțiilor agrozootehnice pe o perioadă de 10 ani de la data punerii în funcțiune, sau de la data intrării în patrimoniu;
- neimpozitarea veniturilor salariale ale persoanelor care lucrează în sectorul agricol pe o perioadă de 5 ani de la data încadrării;
- diminuarea contribuțiilor sociale datorate de angajatorii din sectorul agricol în așa fel încât cota maximă cumulată să nu depășească 10%;

Aceste propuneri pot fi aplicate chiar dacă forurile Uniunii Europene impun anumite restricții.

Astfel potrivit directivei Comisiei Europene din 19 iunie 2001 cota de impozitare minimă “normală” pentru TVA este de 15% iar în privința cotelor reduse sunt admise două, care nu pot fi mai mici de 5%. Cu toate acestea sunt țări care nu respectă aceste recomandări ca de exemplu:

Franța

- TVA “normală” = 19,6%
- TVA “redusă” pentru vânzări de animale = 2,1%

Polonia

- TVA “normală” = 22 %
- TVA “redusă” pentru vânzarea unor produse agricole sunt 2 cote – 3%.

BIBLIOGRAFIE

1. Ciurea , I. V. și colaboratorii – 2005 – Management, Editura Ion Ionescu de la Brad Iași.
2. Filip, Gh. – 2001 – Finanțe Publice, Editura Sedcom Libris Iași.
3. Gavril, Ș. – 2006 – Economie agrară, Editura Junimea Iași.
4. Mircea, S. – 2006 – Fiscalitatea în Europa la începutul mileniului III, Editura Roseti, București.
5. Onofrei, M. – 2004 – Finanțele întreprinderii, Editura Economică, București.
6. Văcărel, I. – Finanțe Publice, Editura Didactică și Pedagogică București, 2004.
7. Voinea , Gh. – 2002 – Finanțe locale, Editura Junimea Iași.
8. *** - Anuarul statistic al României anii 1990 – 2004.
9. *** - Breviarul statistic al județului Vaslui, Ediția 2000.
10. *** - Raportări ale unităților administrativ teritoriale către Trezoreria județului Vaslui.
11. *** - Raportări ale Direcției Generale a Finanțelor Publice către M.F.P.